

Brüsszel, 2026. július 9.
(OR. en)

11631/26

LIMITE

COPS 426	EUMC 288
ANTICI 189	INDEF 140
POLMIL 297	HYBRID 90
COEST 550	ESPACE 122
COASI 142	CLIMA 389
CONUN 125	ENV 920
MAMA 185	CT 89
MOG 161	COTER 105
COTRA 61	CIVCOM 183
ELARG 151	RELEX 974
COWEB 100	JAI 959
COAFR 224	COMPET 933
COLAC 100	CFSP/PESC 1112
CONOP 45	CSDP/PSDC 481

FELJEGYZÉS

Küldi:	az Állandó Képviselők Bizottsága (II. rész)
Címzett:	a Tanács
Tárgy:	Közös értelmezés – Az előttünk álló fenyegetések és kihívások: az EU stratégiai környezetének értékelése

Közös értelmezés – Az előttünk álló fenyegetések és kihívások: az EU stratégiai környezetének értékelése

A bennünket körülvevő világ

Az Európai Uniónak bizonytalan geostratégiai környezettel kell szembenéznie, amelyben több fronton tartós és egyidejű fenyegetések jelentkeznek. Ezeknek a fenyegetéseknek a 360°-os megközelítésen alapuló közös értelmezésére van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az EU felkészült legyen és készen álljon az alkalmazkodásra polgárainak hatékony védelme, érdekeinek képviselése, stratégiai autonómiájának megerősítése és függőségeinek csökkentése, valamint az alapját képező értékeknek – azaz az emberi méltóság tiszteletben tartásának, a szabadságnak, a demokráciának, az egyenlőségnek, a jogállamiságnak, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásának – a fenntartása érdekében.

Stratégiai környezetünk mélyreható strukturális átalakuláson megy keresztül, amelynek során különböző revizionista hatalmak és egyre határozottabb szereplők közvetlenül megkérdőjelezzik Európa biztonságát, stabilitását és jólétét. Oroszország a békés szomszéd – Ukrajna – elleni, provokáció nélkül indított agressziójával megrendítette Európa hidegháború utáni biztonsági architektúráját. Ez jelenti a legsürgetőbb és legközvetlenebb fenyegetést Európa biztonságára nézve, Kína pedig Oroszország Ukrajna elleni agressziójának egyik fő elősegítője, olyan együttműködő szereplők mellett, mint Belarusz, Irán és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK). Oroszország Ukrajna elleni háborújának kimenetele alapvető hatással lesz az európai biztonsági architektúrára. Ukrajna függetlensége, a nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitása és területi integritása az igazságos és tartós béke sarokköve. Az európai biztonságot illetően stratégiai prioritás a független, biztonságos, virágzó és stabil Ukrajna.

Továbbra is alapvető fontosságú Európa és a nemzetközi közösség egésze számára a **szabályokon alapuló nemzetközi rend** és multilaterális rendszer, amely a nemzetközi jogon, az ENSZ Alapokmányán és annak elvein alapul, beleértve az államok szuverenitásának és területi integritásának tiszteletben tartását, az erőszakkal való fenyegetéstől vagy az erőszak alkalmazásától való tartózkodást, valamint az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartását. Mindezekre azonban egyre nagyobb nyomás nehezedik. Markáns elmozdulás figyelhető meg a szabályoktól a hatalmi dinamika felé, és gyorsul az eltávolodás az új technológiákkal, az éghajlatváltozással és a kereskedelemmel kapcsolatos nemzetközi együttműködéstől. A megnövekedett tengeri, kiber- és hibrid fenyegetések mind felerősítik az európai biztonságot érintő kihívásokat.

Ezen átalakulás középpontjában **egyes hatalmak** – köztük elsősorban Oroszország és Kína – **arra irányuló eltökéltsége áll, hogy regionális erőfölényt alakítsanak ki, és érdekeiknek megfelelően alakítsák át a globális rendet**, előmozdítva a befolyási övezet logikájához való visszatérést. Ez az erőfeszítés tartós és rendszerszintű, és azt a katonai képességekbe történő hosszú távú beruházások, a technológiai fölényre irányuló törekvések, valamint a gazdasági befolyás alkalmazása támogatják. Ezek a szereplők a mély és gyakran aszimmetrikus kölcsönös függőségeket kihasználva kényszerítik vélt ellenfeleiket. A mesterséges intelligencia és az automatizált rendszerek katonai, gazdasági és politikai döntéshozatali folyamatokba való integrálása növeli e fenyegetések sebességét, nagyságrendjét és hatékonyságát, míg a hibrid tevékenységek egyre gyakoribb alkalmazása sebezhetőségeink kiaknázására törekszik, miközben elmosza a béke és a háború közötti különbségtételt.

Ezzel egyidejűleg az **Egyesült Államok** – legfontosabb stratégiai partnerünk – minden területen **újrakalibrálja prioritásait** és álláspontját. Különösen az Egyesült Államok Európa védelméhez való, régóta fennálló hozzájárulását vizsgálja felül, azzal az elvárással, hogy az európaiak vállaljanak nagyobb felelősséget saját biztonságukért. Az EU számára ez jelentős következményekkel jár, mivel a transzatlanti kapcsolat évtizedek óta központi szerepet játszik biztonságunkban, stabilitásunkban és jólétünkben. **A transzatlanti kapcsolat, valamint az EU és a NATO közötti együttműködés továbbra is kulcsfontosságú általános biztonságunk szempontjából.**

Közeli szomszédságunkban az EU-nak egy további aktív konfliktussal kell szembenéznie a **közel-keleti** színtéren, ami azonnali és messzemenő következményekkel jár a biztonság, a gazdaság és a humanitárius segítségnyújtás területén. Különösen a közelmúltbeli háború a Perzsa-öbölben, valamint a régióban – többek között Izrael–Palesztina és Libanon tekintetében – továbbra is fennálló feszültségek élesen emlékeztetnek arra a többdimenziós fenyegetésre, amelyet a regionális eszkaláció jelent az EU biztonságára, gazdasági rezilienciájára és tágabb stratégiai érdekeire nézve. A közel-keleti instabilitás összekapcsolódik az Iránnal folytatott negatív és szoros orosz együttműködéssel.

Ez a változó geopolitikai környezet határozott fellépést és mélyebb partnerségeket tesz szükségessé érdekeink védelme és az EU stratégiai prioritásainak előmozdítása érdekében – ez magában foglalja a védelmi készség fokozását és a globális stabilitás előmozdítását, különösen az EU szomszédságában, az EU jólétének és rezilienciájának biztosítását, valamint alapvető értékeinek és demokratikus politikai modelljének védelmét. Ennek során az EU-nak lehetősége van arra, hogy alakítsa a jövő szabályokon alapuló nemzetközi rendjét, és biztos alapként szolgáljon azon globális partnerek számára, amelyek osztoznak az egyetemes normák és elvek, a nemzetközi jog és a multilateralizmus iránti érdekeltségünkben.

Az EU erős politikai és gazdasági súllyal, valamint erős védelmi eszközökkel rendelkezik mindezek eléréséhez. Többet kell azonban tennünk, és **meglévő erősségeinket hatalommá kell alakítanunk.**

Stratégiai környezetünk: fokozott stratégiai verseny, versengés és szétaprózódás

Oroszország jelenti a legsürgetőbb, legjelentősebb, legközvetlenebb és leghosszabb távú biztonsági fenyegetést az európai kontinensre nézve. Oroszország arra törekszik, hogy megtörje az európai és a globális biztonsági rendet, és olyan, befolyási övezeteken alapuló kormányzási modellt mozdítson elő, amelynek révén megerősítheti a szomszédaival szembeni erőfölényét. Annak ellenére, hogy nem sikerült elérnie katonai és stratégiai célkitűzéseit, Oroszország továbbra is figyelmen kívül hagyja azokat a diplomáciai erőfeszítéseket, amelyek célja, hogy véget vessenek agressziós háborújának, és igazságos és fenntartható béke jöjjön létre a kontinensen, és mindeközben arra törekszik, hogy helyreállítsa erőit és katonai képességeit, és globális hatalomként helyreállítsa nemzetközi megítélését. Európa biztonságára nézve hosszú távú fenyegetést jelent az, hogy növekszik Oroszország katonai jelenléte Európa határain, fokozódik a társadalom militarizálása és a gazdaság háborús gazdaságra áll át, valamint Oroszországnak konkrét törekvései vannak olyan kulcsfontosságú stratégiai ipari és technológiai területeken, mint a világűr és a nukleáris energia.

Mindeközben Oroszország fokozta az EU és tagállamai elleni hibrid hadjáratát, beleértve a kritikus infrastruktúrák zavarását, a kémkedést, a kibertámadásokat, a külföldi információmanipulációt és beavatkozást, a műholdas beavatkozást, a migráció eszközként való felhasználását, a választásokba való beavatkozást és a fizikai szabotázszt, valamint az ellenséges beavatkozás egyéb formáit. Célja, hogy aláássa az európai egységet és demokráciát, félelmet szítson és polarizálja a társadalmakat, és főként, hogy visszatartsa Ukrajna további támogatásától. Oroszország a hibrid eszközök széles skáláját veti be a tágabb európai szomszédságban, a Nyugat-Balkántól kezdve a Fekete-tengeren és a Dél-Kaukázuson át Közép-Ázsiáig, amelyek közvetlenül érintik az EU kulcsfontosságú politikai és biztonsági érdekeit. Háborús gépezetének finanszírozásához Oroszország az árnyékflotta hajóinak hálózatát használja olajexportra, megkerülve a szankciókat, és eközben tengeri, környezeti, jogi és végrehajtási kockázatokat idéz elő.

Kína úgy pozicionálja magát, hogy megnyerje a rendszerszintű versenyt, ötvözve az ipari léptéket, a technológiai ambíciót és a globális hatókört, egyidejűleg kihasználva az instabilitást. Kína aszimmetrikus előnyei az EU-val szemben – a kereskedelmi egyensúlyhiánytól kezdve a kritikus fontosságú nyersanyagokon át az egyes területeken fennálló technológiai előnyökig –, valamint az, hogy ezt az EU-val és másokkal szembeni befolyás eszközeként kívánja felhasználni azon törekvéseinek megvalósítása során, hogy a világ vezető hatalmává váljon, ahhoz vezet, hogy Kína hosszú távon kritikus stratégiai kihívást jelent. A Kína által Oroszország Ukrajna elleni agressziójához nyújtott támogatás kulcsfontosságú tényező Moszkva számára. Kína továbbra is arra fog törekedni, hogy növelje a befolyását Európában.

Mindezek a fejlemények, az alapvetően megváltozott fenyegetettségi környezettel és a – koordináltabbá váló, képességeiket egymással megosztó és a folyamatban lévő, megsokszorozódó konfliktusokból tanuló – stratégiai versenytársak közötti fokozott együttműködéssel együtt, szükségessé teszik, hogy az EU és tagállamai sürgősen megerősítsék saját védelmi készségeit, biztonsági és elrettentési képességeiket. A biztonság és a védelem terén erősebb és cselekvőképesebb EU kedvezően fogja befolyásolni a globális és a transzatlanti biztonságot, és kiegészíti a NATO-t, amely továbbra is a kollektív védelem alapját képezi azon államok számára, amelyek tagjai a szervezetnek,

A hasonlóan gondolkodó partnerekkel és más partnerekkel a biztonság és a védelem terén folytatott fokozott együttműködés egyre nagyobb fontossággal bír annak érdekében, hogy az EU eligazodjon ebben az új stratégiai környezetben.

Ebben az összefüggésben a kulcsfontosságú geopolitikai dinamikák alakulása új, alapvető stratégiai dilemmákat vet fel az EU számára. Kína **fokozódó** ambíciója és magabiztossága, az USA és Kína közötti kapcsolatokat jelenleg meghatározó **stratégiai versennyel** kombinálva, egyre nagyobb hatással lesz az EU biztonságára, versenyképességére, valamint gazdasági biztonságára és rezilienciájára. **A Kína és Oroszország közötti, mélyebbé váló stratégiai partnerség** – többek között a katonai együttműködés tekintetében – tovább fogja fokozni az Európa és az indiai–csendes-óceáni térség stratégiai színterei közötti összekapcsolódásokat, valamint összeköti és felerősíti a biztonsági fenyegetéseket is. Ezzel egyidejűleg **eddig példa nélküli nyomás nehezedik a multilaterális rendszerre**, mivel a nagyhatalmak világszerte egyre inkább a versenyt és a kényszerítést helyezik előtérbe az együttműködéssel szemben, valamint csökkentik kötelezettségvállalásaikat és hozzájárulásaikat a multilaterális intézmények és szabályok tekintetében. A nemzetközi jog kirívó megsértései, az ENSZ-Alapokmány alapelveinek figyelmen kívül hagyása és az egyetemes normák komoly megkérdőjelezése alapvető fenyegetést jelent az elmúlt nyolcvan évben kialakult globális rendre nézve. Ez magában foglalja az olyan sürgető globális kihívások kezelését is, mint az éghajlatváltozás, továbbá a mesterséges intelligencia használatának szabályozását, valamint a nemzetközi jog – többek között az emberi jogok nemzetközi joga és a nemzetközi humanitárius jog – széles körű megsértéseinek megelőzését. A humanitárius és az együttműködési erőfeszítések finanszírozásának világszerte történő csökkentése egész országokat és több millió emberéletet veszélyeztet.

Mindezek fényében az EU-nak jelenleg hosszú távú, többdimenziós válságkörnyezettel kell szembenéznie, amelyben az elsődleges kihívás már nem az egyedi fenyegetések kezelése, hanem a számos területet érintő és régiókon átívelő, halmozódó és egymással kölcsönhatásban lévő sokkhatások kezelése. A nemzetközi kapcsolatokat egyre inkább a stratégiai, politikai és gazdasági verseny, a konfrontáció és – végső soron – a konfliktusok jellemzik. **Az EU biztonságát érintő kihívások most már geoökonómiai jellegűek is**, és magukban foglalják a kereskedelem és az ellátási láncok, valamint az energiához és más erőforrásokhoz való hozzáférés fegyverként való felhasználását is. A stratégiai – és gyakran aszimmetrikus – függőségek, valamint az ellátási és szállítási szűk keresztmetszetek miatt az EU-nak a gazdasági és technológiai versenyképességre úgy is kell tekintenie, mint biztonságunk alapvető fontosságú tényezőire. A belső és a külső fenyegetésekhez hasonlóan a geopolitikai és a geoökonómiai fenyegetések is egybekapcsolódnak, ez pedig integrált megközelítéseket tesz szükségessé. Ezért – értékeink és érdekeink védelme érdekében – valamennyi, a társadalmaink rezilienciája szempontjából kritikus fontosságú stratégiai ágazatban csökkenteni kell a sebezhetőségeket.

Ukrajna rendkívüli rezilienciáról tett tanúbizonyságot Oroszország agressziójával szemben, sikerült előnyére változtatnia a harctéri dinamikát, és bizonyította, hogy a határain túl is biztonságszolgáltatónak tekinthető, és kiaknázatlan védelmi ipari potenciállal rendelkezik. Az EU egységet és elszántságot mutat Ukrajna támogatásában és az Oroszországra való további nyomásgyakorlásban.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és a fokozódó geopolitikai kihívások megerősítették és még inkább kiemelik a **bővítés geostratégiai jelentőségét**: a bővítés jelentősen hozzájárul az európai békéhez, biztonsághoz, stabilitáshoz és jóléthez, a tagjelölt országok pedig egyre inkább úgy tekinthetők mint amelyek hozzájárulnak a biztonsághoz. Ha a tagjelölt országokat – érdemeken és hiteles reformokon alapuló csatlakozási folyamat révén – közelebb hozzuk az EU-hoz, az csökkenti politikai és gazdasági függőségüket, valamint hozzájárul annak közös célkitűzéseikhez.

A **Nyugat-Balkán** – Moldovához és Ukrajnához hasonlóan – az Európai Unió jövőjének szerves része, és uniós tagsági perspektívával bír. Az EU-hoz való külpolitikai igazodás megerősítése, a biztonsági és védelmi együttműködés elmélyítése, továbbá a közös kihívásokkal – így például a hibrid fenyegetésekkel, valamint a régióból is eredő és a regionális és külső szereplők befolyása nyomán az EU-t érintő egyéb típusú fenyegetésekkel – szembeni reziliencia kiépítése továbbra is kulcsfontosságú elemei az EU–Nyugat-Balkán partnerségnek, csakúgy mint az inkluzív regionális együttműködés, a megbékélés és a jószomszédi kapcsolatok.

Keleti szomszédságunkban Oroszország hibrid tevékenységeket folytat több kulcsfontosságú partnerrel, így többek között a Moldovai Köztársasággal és Örményországgal szemben. Oroszország azt az autoriter irányt állítja követendő példaként az érdekkörébe becsatlakozó más országok elé, amelyet Belarusz képvisel. A **Belaruszban** tapasztalható belső elnyomás, az országnak az Ukrajna elleni orosz agresszióhoz nyújtott aktív katonai támogatása – különösen annak lehetővé tétele, hogy Oroszország és az orosz fegyveres erők Belarusz területét többek között taktikai nukleáris fegyverek telepítésére használják –, továbbá az EU külső határain folytatott hibrid műveletek, így például az EU és tagállamai elleni gazdasági és egyéb destabilizáló intézkedések, továbbra is komoly biztonsági kihívást jelentenek az EU számára.

A tágabb fekete-tengeri régió stabilitása és biztonsága stratégiai jelentőséggel bír az EU számára. A régiót súlyosan érinti Oroszország Ukrajna elleni agressziója, amint azt az uniós tagállamok területén ismétlődően előforduló drónincidensek is bizonyítják, és mindez messzemenő következményekkel jár a biztonság, a reziliencia, a hajózás szabadsága, valamint a gazdasági fejlődés, a kritikus infrastruktúrák és a konnektivitás szempontjából.

A Földközi-tenger keleti térsége továbbra is stratégiai jelentőséggel bír az EU biztonsága és stabilitása szempontjából, és jelentős lehetőségeket, ugyanakkor fontos kihívásokat is hordoz. Az EU-nak – saját és tagállamai érdekeinek védelme keretében – ösztönöznie kell a régióbeli partnereket arra, hogy együttműködési keretekben és partnerségekben vegyenek részt, a nemzetközi joggal és az uniós vívmányokkal teljes összhangban. Az EU-nak továbbra is stratégiai érdeke az is, hogy fokozatos, arányos és visszafordítható módon kölcsönösen előnyös kapcsolatot alakítson ki **Törökországgal**, összhangban az Európai Tanács 2024. áprilisi következtetéseivel. Magának Törökországnak a konstruktív szerepvállalása fontos szerepet fog játszani a különféle együttműködési területeken való előrelépés szempontjából. E tekintetben az EU különös jelentőséget tulajdonít a ciprusi rendezésre irányuló tárgyalások újraindításának és előrehaladásának az EU és Törökország közötti együttműködés további fokozásában. Az EU továbbra is elvárja Törökországtól, hogy egyértelműen kötelezze el magát a jószomszédi kapcsolatok mellett, ami magában foglalja azt is, hogy lemond az erőszak alkalmazásával való minden fenyegetésről.

Az EU-nak közvetlen és létfontosságú érdeke fűződik **a Földközi-tenger medencéjének és a tágabb déli szomszédságnak** a stabilitásához, biztonságához és gazdasági növekedéséhez. Az euromediterrán partnerség megerősítése stratégiai prioritás az EU számára a dél-mediterrán partnerekkel fennálló gazdasági kötelékek, politikai kapcsolatok és biztonsági együttműködés megerősítése érdekében, ezáltal közös lehetőségeket teremtve és kezelve a közös kihívásokat.

Déli szomszédságunkban a gyorsan romló közel-keleti helyzet közvetlen kihívást jelent az EU stratégiai érdekei szempontjából. A konfliktusok tömegeket érintő polgári és humanitárius következményei a súlyos regionális bizalmatlansággal és feszültséggel együtt komoly kockázatot jelentenek, és – amennyiben nem sikerül megfékezni őket – hatalmas nyomást gyakorolnak az EU humanitárius, pénzügyi és migrációkezelési kapacitásaira.

Bár **déli szomszédságunkban** – Líbiától Jemenig és Irakig – fennáll a jelentős instabilitás veszélye, az EU előtt álló legsürgetőbb kihívások továbbra is az izraeli–palesztin helyzet, a **szíriai és libanoni** stabilitás, valamint az Iránnal folytatott háború következményeinek kezelése. A legfőbb feladatok a regionális stabilitás megteremtése, a hajózás szabadságának teljes körű helyreállítása és a Hormuzi-szoroson való biztonságos áthaladás lehetővé tétele, valamint az összes lezáratlan kérdés tárgyalások útján történő, hosszú távra szóló és a nemzetközi joggal összhangban történő rendezése. Az EU stratégiai érdeke változatlanul a kétállami megoldás támogatása, valamint az izraeli–palesztin konfliktus olyan módon történő lezárása, amely mindenki számára esélyt kínál a biztonságra és a békére. Az **Öböl-menti térség** továbbra is az EU kiemelt jelentőségű szomszédos régiója. Stabilitása alapvetően fontos a regionális biztonság, a gazdasági diverzifikáció és az ellátásbiztonság szempontjából. A jelenlegi fejlemények rávilágítanak a Hormuzi-szorosnak és a Báb el-Mandeb-szorosnak – amelyek Európa számára kritikus fontosságú tengeri útvonalak – a stratégiai jelentőségére. E vízi útvonalak lezárása aláássa a regionális biztonságot és stabilitást, sérti a hajózás szabadságát és a nemzetközi jog tiszteletben tartását, veszélyezteti az élelmezésbiztonságot és az ellátási láncokat, valamint akadályozza a szabad kereskedelmet, a konnektivitást, az energiadiverzifikációt és a gazdasági rezilienciát. Egyidejűleg **Irán** a nukleáris és ballisztikusrakéta-programjaival, az Oroszországgal folytatott katonai együttműködésével, a régióban és Európában végzett destabilizáló tevékenységeivel, valamint saját népe elnyomásával továbbra is fenyegetést jelent a regionális és a nemzetközi biztonsági rendre nézve.

Az EU biztonsági helyzetét egyre erőteljesebben befolyásolják az **Északi-sarkvidéken** és környékén zajló fejlemények, többek között a katonai jelenlét növelésével, a hibrid fenyegetésekkel, a környezeti és éghajlatváltozási kihívásokkal, valamint a társadalmi reziliencia szükségességével kapcsolatos fejlemények. Az Északi-sarkvidéken tapasztalható geopolitikai feszültségek és geogazdasági verseny szükségessé teszik, hogy az EU a partnereivel együtt reagáljon.

Afrika stratégiai jelentőségű kontinens az EU számára, amely fiatal és növekvő népességével, dinamikus gazdaságaival és sokszínű természeti erőforrásaival jelentős potenciált képvisel. E potenciál kibontakoztatását azonban akadályozza az instabilitás, a gazdasági sebezhetőség, a konfliktusok, a terrorizmus, az erőszakos szélsőségeség és/vagy a szervezett bűnözés. Ezzel párhuzamosan fokozódik a verseny a közép- és nagyhatalmak között az afrikai befolyásért, ami erősíti az agresszív befolyásolási stratégiákat mind a katonai, mind a gazdasági, banki, média- és kiberterületeken, és egyre inkább átveszi a koordinált, hosszú távú stabilizációs és fejlesztési erőfeszítések helyét. A demográfia, az elhúzódó konfliktusok, valamint a szilárd állami struktúrák és a szociális infrastruktúra hiánya olyan feltételeket eredményez, amelyek elősegítik a válságok kialakulását Szudánban, a Száhel-övezetben vagy akár a Guineai-öböl térségében. Ezek a gócpontok továbbterjednek a régióban, hatással vannak a közösségekre, biztos menedékként szolgálnak a terrorista és bűnözői hálózatok számára, és odacsalogatják az ellenséges külföldi – például oroszországi – befolyást. A **Száhel-övezet** továbbra is döntő fontosságú az európai biztonság szempontjából, az érdekeinket sértő, egymással összekapcsolódó olyan fenyegetések miatt, mint a terrorizmus és annak a szomszédos országokba való továbbgyűrűzése, az Európába vezető kábítószer- és emberkereskedelmi útvonalakat ellenőrző szervezett bűnözői hálózatok, valamint az Oroszország és a Száhel-övezet középső országainak hatásai közötti fokozott együttműködés, és mindezt olyan tényezők súlyosbítják, mint az államok instabilitása, a biztonság hiánya és a stratégiai versenytársak megnövekedett jelenléte. A belső menekülteket és az éhezőket tekintve **Szudán** változatlanul a világ legnagyobb válságközpontja, ami regionális szinten és azon túl is kritikus következményekkel jár, többek között az EU-ra nézve is. A sebezhetőségek és a bizonytalan helyzet kihasználása még jobban destabilizálja az amúgy is gyenge államokat és gazdaságaikat, és erodálja a polgári lakosság és az emberi jogok védelmét. Az irreguláris migráció közös kihívást jelent, amellyel az EU-nak és Afrikának egyaránt foglalkoznia kell, mivel mindkettőnek érdekében áll annak biztosítása, hogy a migráció biztonságos, rendezett és szabályos módon történjen.

Az **indiai–csendes-óceáni térség** és Európa biztonsága minden korábbinál szorosabban kapcsolódik egymáshoz. Kína egyre magabiztosabb fellépése a Dél- és a Kelet-kínai-tengeren, valamint a Tajvani-szorosban fokozódó hatást gyakorolhat az európai és az indiai–csendes-óceáni térség biztonságára, stabilitására és jólétére. A Tajvani-szoros körüli status quo megváltoztatása súlyos következményekkel járna a globális biztonságra nézve. Ami **Ázsia** más részeit illeti, Afganisztán továbbra is komoly biztonsági aggályokat vet fel mind a régió, mind az Európai Unió számára a terrorizmus, az erőszakos szélsőségeség terjedése, a kábítószer-csempészet és az irreguláris migrációból eredő fokozódó kihívások tekintetében. Egyes szereplők, így például a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK), tömegpusztító fegyverekkel, valamint nukleáris és ballisztikusrakéta-programjaikkal – ám egyre inkább hírszerzési műveletek, kibertámadások és dezinformációs kampányok révén is – továbbra is veszélyeztetik a regionális és a nemzetközi békét és biztonságot. A lezáratlan régebbi konfliktusok továbbra is akadályozzák az átfogó pán-regionális biztonsági megállapodások kidolgozását.

Végül pedig **Latin-Amerikával és a Karib-térsséggel** mély történelmi és kulturális kötelékek kötnek össze bennünket, és egyaránt erőteljesen elkötelezettek vagyunk a közös alapelveken és értékeken alapuló multilateralizmus mellett. Mindazonáltal számos latin-amerikai országban a társadalmi-gazdasági egyensúlyhiány és egyes esetekben a veszélybe kerülő politikai stabilitás instabilitást és zavarokat okozhat. Közép-Amerikában a regionális megosztottság és az erős migrációs nyomás fennmaradására lehet számítani, ami tovább fokozza a szervezett bűnözéssel kapcsolatos transznacionális kihívásokat.

Ezek a válságok megmutatják, hogy **a regionális konfliktusok miképpen tudnak rendszerszintű globális következményeket előidézni.** A környezetet egy lépcsőzetes dinamika határozza meg. A konfliktusok megzavarják az energiaszállítási útvonalakat; az energiasokkok inflációt és gazdasági instabilitást idéznek elő; a gazdasági stressz pedig táplálja a társadalmi feszültségeket és a politikai széttagoaltságot. Míg az EU mint a multilateralizmust és a preventív diplomáciát előmozdító, magát elvekhez tartó szereplő ezekre a kihívásokra a biztonságunk garantálását elősegítő partnerségek létrehozásával reagál, a semleges szereplők világszerte egyre inkább óvatos megközelítéseket alkalmaznak, az energiával, az élelmezésbiztonsággal és a szuverenitással kapcsolatos szempontokat szem előtt tartva, és nem szándékoznak az uniós törekvésekhez igazodni.

Újonnan felmerülő és transznacionális fenyegetések és kihívások

Tágabb stratégiai környezetében az EU a fegyveres agresszió, a jogellenes annektálás, az instabil államok, a revizionista hatalmak és a tekintélyelvű rendszerek veszélyes egyvelegével szembesül. Ez a környezet – a terrorizmustól, az erőszakos szélsőségesektől és a szervezett bűnözéstől kezdve a hibrid konfliktusokon és a kibertámadásokon, az irreguláris migráció eszközként való felhasználásán és a fegyverek elterjedésén át a fegyverzet-ellenőrzési architektúra fokozatos gyengítéséig – **az európai biztonságot fenyegető számos transznacionális veszély** táptalajául szolgál. A pénzügyi instabilitás, valamint a szélsőséges társadalmi és gazdasági különbségek tovább erősíthetik ezt a dinamikát, és egyre nagyobb hatást gyakorolhatnak a biztonságunkra. A befolyásért folytatott verseny a bizonytalanság, az instabilitás és a gazdasági volatilitás egyik fő mozgatórugójává vált a szomszédságunkban.

Az **irreguláris migráció** jelentette kihívást – beleértve a kiváltó okaival szembeni fellépést is – a csempészhálózatok és a fenyegető szereplők általi eszközként való felhasználás elleni küzdelem céljával kell kezelni. Ezt a harmadik országokkal az irreguláris kiutazások megelőzése terén kialakított szoros partnerségek, valamint a biztonságos és rendezett módon történő, jogszerű migrációban rejlő lehetőségek kiaknázása révén is meg kell valósítani, a tagállamok nemzeti hatásköreivel összhangban.

A nemzetközileg működő **szervezett bűnözői** csoportok komoly fenyegetést jelentenek az európai polgárookra, vállalkozásokra és intézményekre, valamint az európai gazdaságra nézve. Ez a fenyegetés emellett fokozatosan destabilizálóvá válik, amit a mesterséges intelligencia (MI) és más új technológiák felgyorsítanak, és egyre inkább összekapcsolttá válik, régiókon és kontinenseken átívelően működő bűnözői csoportokkal. A kábítószer-kereskedelem, a tűzfegyverek kereskedelme, a pénzmosás, a kiberbűnözés és a migráncsempészség közös fenyegetést jelent az EU-ra, a Nyugat-Balkánra, Latin-Amerikára és a Karib-térségre, valamint egyre nagyobb mértékben Nyugat-Afrikára nézve. A **technológiai erőfölényért folyó verseny** – különösen a mesterséges intelligencia terén – továbbra is alakítja a stratégiai környezetet, amely a verseny helyettesítő területe és kritikus támogató tényező. A mesterséges intelligencia terén vezető szerephez jutó szereplők a döntéshozatal, a katonai rendszereket, az információmanipulációt és a gazdasági erőt olyan módokon lesznek képesek integrálni, amelyek strukturális előnyt generálnak. Ez a dinamika növeli a koncentráltabb globális hatalommegosztás valószínűségét.

A **hibrid** taktikákat, kibertámadásokat, drón- és más légi behatolásokat, dezinformációs kampányokat, a választásainkba és politikai folyamatainkba való beavatkozást, a gazdasági kényszerítést és az irreguláris migrációs áramlások eszközként való felhasználását, valamint a – többek között partnerek közötti – kémkedést alkalmazó állami és nem állami szereplők hozzájárultak a konfliktusküszöb csökkenéséhez, ami közvetlen és érzékeny fenyegetéseket jelent biztonságunkra és demokratikus integritásunkra nézve, ugyanakkor lehetővé teszi a tagadhatóságot és az attribúciós dilemmákat.

A **külföldi információmanipulációs és beavatkozási támadások** egyre gyakoribbak és kifinomultabbak. Az olyan szereplők esetében, mint Oroszország és mások, a külföldi információmanipuláció és beavatkozás egy szélesebb körű politikai hadviselési eszköztár részét képezi. Ezen eszközök révén azonosítják nyitott társadalmaink hiányosságait és sebezhetőségeit, súlyosbítják a megosztottságot, instabilitást okoznak, és a döntéshozatal megbénulására törekednek. A fenyegető szereplők gyakran ötvözik a külföldi információmanipulációt és beavatkozást más hibrid fellépésekkel, és koordinált, hosszú távú kampányok keretében működnek. Ezek a fenyegetések nemcsak aláássák a demokratikus folyamatokat és a közbizalmat, hanem jelentős kihívásokat is támasztanak biztonságunkra és az információk integritására nézve.

Mivel szomszédságunkban – Ukrajnától Iránig – megsokszorozódtak a harcterek és a háborús övezetek, a hadviselési technológia és az ipari ágazatok drámaian fejlődtek, ami új **kritikus képességhiányokat** és sebezhetőségeket tárt fel az európaiak tekintetében, beleértve a lőszereket, légvédelmet és a drónokat is.

A **tömegpusztító fegyverek** és hordozóeszközeik **elterjedése** valószínűleg fokozódni fog, mivel a nagy nukleáris hatalmak bővítik arzenáljukat, folytatják új fegyverrendszerek kifejlesztését és tesztelését, és elhatárolják magukat a meglévő fegyverzet-ellenőrzési mechanizmusoktól. A KNDK nukleáris és ballisztikus programja továbbra is egyre nagyobb aggodalomra ad okot. Irán nukleáris programja továbbra sem áll nemzetközi felügyelet alatt, és az instabilitás és a konfliktus tartós forrását jelenti a régióban. Oroszország és Kína egyaránt bővíti nukleáris arzenálját, és új fegyverrendszereket fejleszt. Az orosz vezetés az ukrajnai invázióval összefüggésben atomfenyegetésekhez folyamodott. A regionális hatalmak kifinomult hagyományos fegyverekhez is hozzáférnek, a hozzáférést gátló/területmegtagadó rendszerektől a ballisztikus és cirkálórakétákig. Ezeket a tendenciákat súlyosbítja az európai fegyverzet-ellenőrzési architektúra leépülése, az Európai Hagyományos Fegyveres Erőkről szóló Szerződéstől kezdve a közepes hatótávolságú nukleáris erőkről szóló szerződésig és a Nyitott Égbolt Szerződésig. Ez a normatív hézag közvetlenül kihat az EU biztonságára. A vegyi fegyverek globális tilalmának fenntartása közös globális felelősség.

Egyre nagyobb kihívást jelent ugyanakkor a **globális stratégiai színterekhez** való szabad és biztonságos hozzáférés. Most, hogy egyre nagyobb mértékben függünk a digitális technológiáktól, a kibertér a stratégiai verseny színterévé vált. Egyre nagyobb mértékben nézünk szembe kifinomultabb kibertámadásokkal. Alapvető fontosságú a nyitott, szabad, stabil és biztonságos kibertér fenntartása.

A **világűr** komoly biztonsági és védelmi vonatkozásokkal bír. Kulcsfontosságú a megfigyelési, nyomkövetési, navigációs és kommunikációs képességek szempontjából, ám egyben egy túlterhelt és vitatott terület, ahol a stratégiai versenytársak egyre felelőtlenebb magatartást tanúsítanak, gyakoriak a keringési pályára állított és a földi infrastruktúrát érő fenyegetések, miközben minden jelentős és feltörekvő szereplő jelentősen kiterjeszti a jelenlétét, és a világűrben folytatott háborúkra készül.

A **tengeri védelem** világszerte döntő fontosságú az EU biztonsága, gazdasági fejlődése, szabad kereskedelme, közlekedése és energiabiztonsága szempontjából. Az EU elkötelezte magát az ENSZ Tengerjogi Egyezménye által létrehozott jogrend tiszteletben tartása mellett, elismerve annak központi szerepét, és elvárja, hogy valamennyi állam tartsa be a tengerjog alapelveit és szabályait. Az EU gyorsan fokozódó tengeri fenyegetettség helyzettől néz szembe, az olyan hagyományos fenyegetésektől kezdve, mint a kalózkodás, a tiltott kereskedelem és a tengeren elkövetett fegyveres rablások, az államilag vezérelt kényszerítésig és a kritikus infrastruktúrák elleni hibrid támadásokig, többek között az európai vizeken is. Az olyan kialakulóban lévő technológiák, mint a személyzet nélküli tengeralattjáró járművekre alkalmazott mesterséges intelligencia, bár számos lehetőséget kínálnak, különös sebezhetőségeket is magukban rejtenek a tengeri színtéren, amelyeket kezelni kell. A tengeri övezetek, a kritikus összekötő tengerhajózási útvonalak és számos tengeri szűk keresztmetszet, valamint a tengerfenék világszerte egyre inkább vitatottak. Az EU **légi** biztonsága is fenyegetésnek van kitéve az egyre agresszívebb és egyre nagyobb mértékben hozzáférésgátlási/területmegtagadási taktikákat alkalmazó légi manőverek miatt.

Az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás és a természeti katasztrófák az elkövetkezendő évtizedekben is súlyos hatással lesznek biztonsági helyzetünkre, valamint bizonyítottan instabilitást és konfliktusokat idéznek elő világszerte, és ezáltal fenyegetést jelentenek a nemzetközi békére és biztonságra. A természeti erőforrásokért, így például a mezőgazdasági földterületekért és a vízért folyó verseny, valamint az energiaforrások politikai célú kiaknázása konkrét példaként szolgálnak e tekintetben. A dekarbonizáció, valamint gazdaságaink erőforrás-hatékonyságának és körforgásos jellegének fokozása különös biztonsági kihívásokkal jár, ideértve a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, az értékláncok irányítását és fenntarthatóságát, valamint a fosszilis tüzelőanyagokról való átállás okozta gazdasági és politikai változásokat. A **globális egészségügyi válságok** szintén jelentős terhet róhatnak a társadalmakra és a gazdaságokra, és messzemenő geopolitikai következményekkel járhatnak.

A nemzetközi jog tiszteletben tartásának gyorsuló gyengülése, valamint a nemzetközi együttműködés globális és multilaterális intézményei elleni, fokozódó fenyegetések, amely intézmények kialakításához és fejlesztéséhez az elmúlt évtizedekben segítséget nyújtottunk, e transznacionális kihívások összességét tekintve egyre sürgetőbb horizontális, rendszerszintű kihívást jelentenek számunkra és partnereink számára, mivel aláássák a globális, kollektív képességet e kihívások megoldására – és e lehetőségek kiaknázására –, amelyek csak vagy a leghatékonyabban együtt kezelhetők.